

Maatjes Met wat hulp eerder thuis in Nederland

Hoe zorg je ervoor dat nieuwkomers zich thuis voelen op school? En wat kun je leren van het begeleiden van een leeftijdsgenoot? Anderstalige leerlingen van de Internationale Schakelklas van oeg Piter Jelles kregen dit voorjaar een maatje, om hen wegwijs te maken. Simon werd opener; Renske maakte kennis met een andere eetcultuur.

● Anja van der Laan ● Marchje Andringa

Stuurt Mathijs (15) een appje naar Simon (13), dan zorgt hij ervoor dat het grammaticaal helemaal in orde is. Geen afkortingen. Dat is duidelijker voor Simon, die zich dan niet hoeft af te vragen wat er nu precies in dat bericht staat.

Simon komt uit Italië en gaat naar de Internationale Schakelklas (ISK) van oeg Piter Jelles in Leeuwarden, waar anderstalige jongeren Nederlands leren tot een niveau waarmee ze naar het reguliere onderwijs kunnen. Na de zomer gaat hij naar de mavo. Om hem voor te bereiden op die overstap heeft hij sinds maart dit jaar een maatje, Mathijs.

Dit voorjaar zijn in totaal zo'n vijftientig leerlingen van twee schakelklassen van Piter Jelles – in Leeuwarden en in Sint Annaparochie – gekoppeld aan een leeftijdsgenoot van een andere school bin-

nen deze scholengemeenschap. Deze maatjes helpen nieuwkomers wegwijs maken in het Nederlandse onderwijs en in de samenleving. Jongeren wennen op die manier makkelijker, is het idee.

Simon is nu zo'n drie jaar in Nederland, waar zijn vader werk zocht. Inmiddels voelt hij zich wel thuis hier, al is het landschap plat.

„In Italië zie je bergen. Als ik op het balkon stond, kon ik de vulkaan zien (Etna, red.), heel mooi”, vertelt de scholier over zijn vroegere woonplaats, Biancavilla op Sicilië.

Het onderwijs in Leeuwarden is ook anders dan in Italië. „Daar zijn ze strenger. En het is er ook ouderwets, hier doe je meer met de computer.” Hij voetbalt graag. Communicatie is belangrijk op het veld, weet hij, maar dat ging hem niet gemakkelijk af. Dat kwam ook door de taal. „Ik was bang om fouten te maken. In voetbal moet je veel

In mijn cultuur is het niet gewoon om vrienden te zijn met een meisje. Dan gaan mensen over jou praten

praten, maar ik communiceerde niet. Ik was erg verlegen, daar moest ik iets aan doen.”

Hij gaf zich daarom op voor het maatjesproject op school, van stichting Peer2Peer. Iedere donderdag proberen hij en Mathijs af te spreken om iets te doen: voetballen, de stad in gaan, naar de bioscoop. „We zijn begonnen met voetballen, een paar uurjes”, vertelt Mathijs.

De hele tijd vragen

Daarnaast hielp de gymnasiast Simon onder andere met huiswerk. Tussen door appen ze. „Ik geef uitleg als hij iets niet snapt.” Bijvoorbeeld over de bibliotheek, waar Simon vaak naartoe gaat. Mathijs heeft hem uitgelegd waar hij de boeken vindt die hij nodig heeft.

Hij zag Simon veranderen; hij werd opener. „De eerste keer moest ik de hele tijd vragen stellen.”

Scholieren die maatje willen zijn

worden opgeleid door docenten, die op hun beurt door Peer2Peer zijn opgeleid om deze training te kunnen geven.

De leerlingen leren zelf ook van het begeleiden van leeftijdsgenoten. Zowel maatjes als nieuwkomers werken aan vaardigheden als samenwerken, integer handelen, uitleggen en adviseren.

Beide deelnemers krijgen een afvinklijst met taken: „Ik vraag of mijn buddy mij kan helpen met mijn schoolwerk” of „Ik kom op tijd als ik met mijn buddy heb afgesproken” (op de lijst voor nieuwkomers) en „Ik help de leerling die ik begeleid met schoolwerk” of „Ik organiseer een buitenschoolse activiteit voor de leerling die ik begeleid” (voor maatjes).

Na afloop krijgen ze een certificaat. Voor Mathijs is dat mooi meegenomen voor zijn vervolgstudie, zegt hij. „En het is fijn om te helpen.

Je leert ook dat je niet hoeft te blijven hangen bij de mensen die je al kent.”

Zo'n dertig ISK-scholen in het land gebruiken de aanpak van Peer2Peer. Het idee is dat de drempel naar een leeftijdsgenoot lager is dan naar een docent. En dat leerlingen die bijna doorstromen zich met een maatje sneller thuis voelen in het reguliere onderwijs.

Na maximaal twee jaar gaan leerlingen van de ISK door naar een andere school. Eerder in het ISK-traject hebben de nieuwkomers waarschijnlijk nog geen behoefte aan een maatje dat hen hierop voorbereidt, denkt docent Nederlands Ida de Jonge, die het project op Piter Jelles begeleidt. „Zij hebben de blik nog niet verder.”

Othman wil graag terug

Othman (15) is nu anderhalf jaar in Nederland. Hij komt uit Latakia, een

havenstad in Syrië. Zijn broer vluchtte eerder al naar Europa, waarna de familie met het vliegtuig kon komen. Tot de laatste week voor zijn vertrek ging Othman naar school. Hij mist „alles” aan zijn thuisland. „De familie, een vriend, het eten.”

Hij wil graag terug. „Als de oorlog gaat stoppen, dan eerst alles opbouwen en dan gaan we terug.” De huizen die zijn familie had in Syrië zijn vernietigd, vertelt hij. Met maatje Renske (16) praat hij niet veel over de oorlog in zijn land.

„Wat hij verwachtte van het maatjesproject? Hij wilde graag wat gezelligheid. Zijn ouders vonden dat ook gezellig voor hem, vertelt Othman. „In mijn cultuur is het niet gewoon om vrienden te zijn met een meisje. Dan gaan mensen over jou praten. Ze denken dan dat het om een relatie gaat.” Hij heeft er geen probleem mee dat hij werd

Ik was bang om fouten te maken. In voetbal moet je veel praten, maar ik communiceerde niet

gekoppeld aan een meisje.

Met moederdag ging Renske mee naar de stad om Othman te helpen een cadeautje uit te zoeken voor zijn moeder. Ze helpt hem ook met taal. Ze praten over hobby's, wat ze die week gaan doen, vakantieplannen. Nu hij geregeld met haar afpt en spreekt, leert hij beter Nederlands, merkt hij op. „Op school is het veel schrijven en leren.” Sprekvaardigheid wordt geoefend op school, maar met een maatje praat het toch anders. „Ik kan nu beter in het echt oefenen.”

Iedere week afspreken

Net als Mathijs en Simon proberen ze iedere week af te spreken. Tijdens de ramadan ging dat even niet, dat kostte Othman te veel energie. Renske bezocht hem al eens thuis. „Ik kreeg direct veel eten voorgeschoteld. Dat kende ik niet”, vertelt ze. De vmbo-scholier had al een

vriendin op de ISK en het maatjesproject leek haar wel wat. „Ik vind het belangrijk dat vluchtelingen hier kunnen integreren.” Zelf leerde ze er ook van. „Hoe je met een ander om moet gaan. Dat je langzaam moet praten, zodat je beter te begrijpen bent.”

De werkwijze van Peer2Peer wordt ook gebruikt in het reguliere onderwijs. Bijvoorbeeld om brugklassers sneller wegwijs te maken in de school of om leerachterstanden weg te werken. In het mbo en hbo vangen medestudenten dan weer eerstejaars op.

Het is de bedoeling dat het project na de zomer doorgaat en wordt uitgebreid naar andere scholen van Piter Jelles. „Beide leerlingen hebben er wat aan”, constateert De Jonge. „Ze leren meer begrip krijgen voor elkaars cultuur, dat het leven niet overal is zoals jij bent opgegroeid.”

